

TÜRK MİLLETİ ADINA
YARGITAY İLAMI

Esas No : 2012/9715
Karar No : 2012/15284
Tebliğname No : KYB - 2012/245211

İNCELENEN KARARIN;

Mahkemesi : Mersin 3. Ağır Ceza Mahkemesi
Tarihi : 03.08.2012
Numarası : 2012/772 Değişik iş

2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununa muhalefet suçundan sanık Orhan Yıldırım'ın, anılan Kanunun 9, 10, 23/a-d, 28/1 ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 59. maddeleri uyarınca, 1 yıl 3 ay hapis cezası ile cezalandırılmasına dair Mersin 5. Asliye Ceza Mahkemesinin 23.12.2009 tarihli ve 2009/456 esas, 2009/1190 sayılı kararının Yargıtay 9. Ceza Dairesinin 17.04.2012 tarihli ve 2012/812 esas, 2012/4953 sayılı ilamıyla onanarak kesinleşmesini müteakip, sanık müdafininin 6352 sayılı yasanın geçici 1. maddesi gereğince yapmış olduğu infazın ertelenmesi talebinin reddine ilişkin aynı Mahkemenin 19.07.2012 tarihli ve 2009/456 esas, 2009/1190 sayılı ek kararına karşı yapılan itirazın reddine ilişkin Mersin 3. Ağır Ceza Mahkemesinin 03.08.2012 tarihli ve 2012/772 değişik iş sayılı kararı ile ilgili olarak;

Dosya kapsamına göre;

6352 sayılı Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanunun "Dava ve Cezaların Ertelenmesi" kenar başlıklı Geçici 1. maddesinde,

"1) 31.12.2011 tarihine kadar, basın ve yayın yoluyla ya da sair düşünce ve kanaat açıklama yöntemleriyle işlenmiş olup; temel şekli itibarıyla adli para cezasını ya da üst sınırı beş yıldan fazla olmayan hapis cezasını gerektiren bir suçtan dolayı;

a) Soruşturma evresinde, 4.12.2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 171. maddesindeki şartlar aranmaksızın kamu davasının açılmasının ertelenmesine,

b) Kovuşturma evresinde, kovuşturmanın ertelenmesine,

c) Kesinleşmiş olan mahkûmiyet hükmünün infazının ertelenmesine; karar verilir.

./..

Esas No : 2012/9715
Karar No : 2012/15284

2) Hakkında kamu davasının açılmasının veya kovuşturmanın ertelenmesi kararı verilen kişinin, erteleme kararının verildiği tarihten itibaren üç yıl içinde birinci fıkra kapsamına giren yeni bir suç işlememesi hâlinde, kovuşturmaya yer olmadığı veya düşme kararı verilir. Bu süre zarfında birinci fıkra kapsamına giren yeni bir suç işlenmesi hâlinde, bu suçtan dolayı kesinleşmiş hükümle cezaya mahkûm olduğu takdirde, ertelenen soruşturma veya kovuşturmaya devam olunur.

3) Mahkûmiyet hükmünün infazı ertelenen kişi hakkında bu mahkûmiyete bağlı olarak herhangi bir hak yoksunluğu doğmaz. Ancak bu kişinin, erteleme kararının verildiği tarihten itibaren üç yıl içinde birinci fıkra kapsamına giren yeni bir suç işlemesi hâlinde, bu suçtan dolayı kesinleşmiş hükümle cezaya mahkûm olduğu takdirde, ertelenen mahkûmiyet hükmüne bağlı hukuki sonuçlar kişi üzerinde doğar ve ceza infaz olunur.

4) Bu madde hükümlerine göre cezanın infazının ertelenmesi hâlinde erteleme süresince ceza zamanasını durur; kamu davasının açılmasının veya kovuşturmanın ertelenmesi hâlinde, erteleme süresince dava zamanasını ve dava süreleri durur.

5) Birinci fıkra kapsamına giren suçlardan dolayı hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının verilmiş olması hâlinde dahi, bu madde hükümleri uygulanır.

6) Birinci fıkra kapsamına giren suçlardan dolayı verilmiş mahkûmiyet hükmünün infazının tamamlanmış olması hâlinde bu mahkûmiyet hükmüne bağlı yasaklanmış hakların 25/5/2005 tarihli ve 5352 sayılı Adli Sicil Kanununun 13/A maddesindeki şartlar aranmaksızın geri verilmesine karar verilir.

7) Bu madde hükümlerine göre verilen kamu davasının açılmasının, kovuşturmanın veya cezanın infazının ertelenmesi kararları adli sicilde bunlara mahsus bir sisteme kaydedilir. Bu kayıtlar, ancak bir soruşturma veya kovuşturmayla bağlantılı olarak Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından istenmesi hâlinde, bu maddede belirtilen amaç için kullanılabilir.

8) Bu madde hükümlerine göre kamu davasının açılmasının, kovuşturmanın veya cezanın infazının ertelenmesi kararlarının verildiği hâllerde, bu suçlar 26.9.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun erteleme ve tekerrüre ilişkin hükümlerinin uygulanmasında göz önünde bulundurulmaz," şeklindeki düzenleme ile birlikte,

2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun "Düzenleme Kurulu" kenar başlıklı 9. maddesinde,

"1) Bu Kanuna göre yapılacak toplantılar, fiil ehliyetine sahip ve onsekiz yaşını doldurmuş, en az yedi kişiden oluşan bir düzenleme kurulu tarafından düzenlenir. Bu kurul, kendi aralarından birini başkan seçer. Diplomatik dokunulmazlıkları bulunan kişiler, düzenleme kurulu başkan veya üyesi olamazlar.

Esas No : 2012/9715
Karar No : 2012/15284

2) Tüzel kişilerin toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenlemeleri, yetkili organlarının kararına bağlıdır."

"Bildirim Verilmesi" kenar başlıklı 10. maddesinde (1) toplantı yapılabilmesi için, düzenleme kurulu üyelerinin tamamının imzalayacakları bir bildirim, toplantının yapılmasından en az kırksekiz saat önce ve çalışma saatleri içinde, toplantının yapılacağı yerin bağlı bulunduğu valilik veya kaymakamlığa verilir.

Bu bildirimde;

- a) Toplantının amacı,
- b) Toplantının yapılacağı yer, gün, başlayış ve bitiş saatleri,
- c) Düzenleme kurulunun başkan ile üyelerinin açık kimlikleri, meslekleri ikametgahları ve varsa çalışma yerleri,

Belirtilir ve bildirimde yönetmelikte gösterilecek belgeler eklenir.

Bu bildirim karşılığında gün ve saati gösteren alındı belgesi verilmesi zorunludur.

Bu bildirim, valilik veya kaymakamlıkça kabul edilmez veya karşılığında alındı belgesi verilmez ise keyfiyet bir tutanakla tespit edilir. Bu halde noter vasıtasıyla ihbar yapılır. İhbar saati bildirim verilme saati sayılır.

Aynı yerde, aynı gün toplantı yapmak üzere ayrı ayrı düzenleme kurullarınca bildirim verilmişse ilk verilen bildirim geçerlidir. Diğerlerine durum hemen yazılı olarak bildirilir.

"Kanuna Aykırı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri" kenar başlıklı 23. maddesinde,

a) 9 ve 10. madde hükümlerine uygun biçimde bildirim verilmeden veya toplantı veya yürüyüş için belirtilen gün ve saatten önce veya sonra;

b) Ateşli silahlar veya patlayıcı maddeler veya her türlü kesici, delici aletler veya taş, sopa, demir ve lastik çubuklar, boğma teli veya zincir gibi bereleyici ve boğucu araçlar veya yakıcı, aşındırıcı, yaralayıcı eczalar veya diğer her türlü zehirler veya her türlü sis, gaz ve benzeri maddeler ile yasadışı örgüt ve topluluklara ait amblem ve işaret taşınarak veya bu işaret ve amblemleri üzerinde bulunduran üniformayı andırır giysiler giyilerek veya kimliklerini gizlemek amacıyla yüzlerini tamamen veya kısmen bez vesair unsurlarla örterek toplantı ve gösteri yürüyüşlerine katılma ve kanunların suç saydığı nitelik taşıyan afiş, pankart, döviz, resim, levha, araç ve gereçler taşınarak veya bu nitelikte sloganlar söylenerek veya ses cihazları ile yayınlanarak,

c) 7. madde hükümleri gözetilmeksizin,

d) 6 ve 10. maddeler gereğince belirtilen yerler dışında,

e) 20. maddedeki yöntem ve şartlara ve 22. maddedeki yasak ve önlemlere uyulmaksızın,

Esas No : 2012/9715
Karar No : 2012/15284

f) 4. madde ile Kanun kapsamı dışında bırakılan konularda kendi amaç, kural ve sınırları dışına çıkılarak,

g) Kanunların suç saydığı maksatlar için,

h) Bildirimde belirtilen amaç dışına çıkılarak,

i) Toplantı ve yürüyüşün 14, 15, 16, 17 ve 19. maddelere dayanılarak yasaklanması veya ertelenmesi halinde tespit edilen erteleme veya yasaklama süresi sona ermeden,

j) 13. maddenin 3. fıkrasına göre hükümet komiserince toplantının sona erdirildiği halde,

k) 21. madde hükmüne aykırı olarak,

1) 3. maddenin 2. fıkrası hükmüne uyulmadan, yapılan toplantılar veya gösteri yürüyüşleri Kanuna aykırı sayılır."

"Yasaklara Aykırı Hareket" kenar başlıklı 28. maddesinde "Kanuna aykırı toplantı veya gösteri yürüyüşleri düzenleyen veya yönetenlerle bunların hareketlerine katılanlar, fiil daha ağır bir cezayı gerektiren ayrı bir suç teşkil etmediği takdirde bir yıl altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır." şeklindeki düzenlemeler ile birlikte,

6352 sayılı Kanun'un genel gerekçesinde;

"Temel hak ve hürriyetlerden kabul edilen ifade ve basın özgürlüğü, çoğulcu demokrasilerde vazgeçilmez ve devredilemez bir hak olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle, ifade hürriyeti, birçok uluslararası belgeye konu olmuş, Anayasamızda da ayrıntılı düzenlemelere tâbi tutulmuştur. Bu özgürlüğün kullanım araçlarından biri de basın yahut sözlü veya görüntülü yayın araçlarıdır. Bu araçların, amacına uygun olarak işlevlerini yerine getirmeleri bakımından korunmaları demokratik toplumlarda asıl olup, bu anlamda basın ve yayın özgürlüğü önündeki engeller kaldırılarak ve güvenceler sağlanarak, haber ve düşünceyi özgür kılmak hedeflenmektedir. Bu nedenle, basın yayın yoluyla işlenen suçlara ilişkin dava ve cezaların infazının ertelenmesine ilişkin bazı düzenlemeler yapılması toplumsal barışın sağlanması ve sürdürülmesi bakımından büyük bir önem taşımaktadır. Önem taşıması nedeniyle basın yoluyla ya da sair düşünce açıklama yöntemleriyle işlenen suçlar yönünden erteleme imkânı getirilmiştir."

Hususlarına yer verildiği,

6352 sayılı Kanun'un geçici 1. maddesinde düzenlenen "sair düşünce ve kanaat açıklama yöntemleri" ifadesinin, AIHM kararlarında da belirtildiği üzere sadece basın hürriyeti ve siyasi düşünce açıklamalarını kapsamadığı, düşünce açıklama hürriyetini kullanmak suretiyle işlenen suçları da içerdiği, düşünce

Esas No : 2012/9715
Karar No : 2012/15284

açıklamalarının dış dünyaya ne şekilde aktarıldığının önem taşımadığı, bu aktarımın, doğrudan doğruya olabileceği gibi, söz ve yazı dışında bir hareketle de gerçekleşebileceği cihetle,

Somut olayımızda, sanığın diğer sanıklarla birlikte izinsiz olarak toplantı ve yürüyüşü yapmasını müteakip basın açıklamasında bulunmaları şeklinde gerçekleştirmiş oldukları eylemin gerçekleşme biçimi gözönüne alındığında ifade hürriyeti kapsamında düşünce açıklaması niteliğinde olduğu, 6352 sayılı Kanun'un düzenleniş şekli dikkate alındığında, sanığın eyleminin anılan Kanun'un geçici 1 maddesi kapsamında kaldığı ve hükmolunan cezasının ertelenebileceği anlaşılmakla, itirazın kabulü yerine yazılı şekilde reddine karar verilmesinde isabet görülmediğinden bahisle, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 309. maddesi uyarınca anılan kararın bozulması lüzumu Yüksek Adalet Bakanlığının 13.09.2012 tarih ve 2012/14477/52021 sayılı kanun yararına bozma talebine atfen, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 03.10.2012 tarih ve 2012/245211 sayılı tebliğnamesi ile daireye ihbar ve dava evrakı tevdi kılınmakla;

Dosya incelenerek gereği düşünüldü:

Kanun koyucunun "sair düşünce ve kanaat açıklama yöntemleri" ifadesiyle, 6352 sayılı Kanunun geçici 1. maddesinin uygulanma kapsamı bakımından düşünce ve kanaatin içeriğinden çok açıklama yöntemini dikkate aldığı, cezanın tür ve miktarı itibarıyla bir sınırlama yanında suçların tek tek sayılması yerine, düşünce ve kanaat açıklama yöntemleri bağlamında işlenebilecek suçların işlenme biçimleri itibarıyla bir düzenleme yapmayı amaçladığı anlaşılmaktadır.

Kanun koyucunun yukarıdaki amacı gerçekleştirmeye çalışırken daha genel ve imkanlara işaret eden ifade biçimleri yerine "yöntem" ifadesini tercih etmesi üzerinde durulmalıdır.

Bir amaca ulaşmak için izlenen yol, usul ve metot gibi anlamlara gelen "yöntem" ifadesi, Kanunun geçici 1. maddesi çerçevesinde ele alındığında, korunmak istenenin; her türlü düşünce ve kanaat açıklama biçimi olmadığı, aksine; bir eylemin bu kapsamda kalabilmesi için meşru olan ve düşünce ve kanaat açıklaması bağlamında mutad olan bir yöntemle işlenmiş olması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Buradan hareketle eylemin işleniş yönteminin bizzat ayrı bir suç oluşturduğu veya düşünce ve kanaati açıklamak bakımından mutad kabul edilemeyecek olması halinde geçici 1. madde hükmü uygulanmayacaktır.

Diğer yandan; Kanunun geçici 1. maddesi daha çok "düşünce ve kanaatin açıklanması yöntemine" yoğunlaşmışsa da, düşünce ve kanaat açıklama yöntemleri bağlamında ele alınabilecek suçların işlenme biçimleri ve bu suçların nitelikleri dikkate alındığında; yöntemin her durumda düşünce ve kanaatin içeriğinden

./..

Esas No : 2012/9715

Karar No : 2012/15284

ayrıştırılmadığı, bağımsız olarak ele alınamadığı, böyle bir tutumun Kanunun genel gerekçesine ve ifade özgürlüğünün ödev ve sorumluluk da yüklenen özüne aykırı olacağı anlaşılmaktadır. Nitekim Dairemizin istikrarlı uygulamalarında, 3713 sayılı Kanunun 7. maddesinin 2. fıkrasının (a) bendinde düzenlenen "Terör örgütlerinin propagandasına dönüştürülen toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde kimliklerin gizlenmesi amacıyla yüzün kısmen veya tamamen kapatılması" suçundaki saik, 2911 sayılı Kanunun 32. maddesinin 2. fıkrasında düzenlenen "ihtar ve zor kullanmaya rağmen kolluk görevlilerine karşı cebir veya tehdit kullanılarak direnilmesi" suçundaki kast dikkate alınarak eylemler Kanunun geçici 1. maddesi kapsamında kabul edilmemiş (17.09.2012 Tarih, 2012/5599 Esas, 2012/9458 Karar) ve yine zarar verecek şekilde duvara yazı yazmak suretiyle örgüt propagandası yapmak suçunda; kullanılan yöntemin ayrıca mala zarar verme suçunu oluşturması nedeniyle meşru sayılamayacağı sonucuna ulaşılmış (07.11.2012 Tarih, 2010/14437 Esas, 2012/12294 Karar) ve kaba sövme niteliğinde olduğu kabul edilen sözler içeriği ve ifade özgürlüğünün ödev ve sorumluluk yükleyen esası ile birlikte ele alınarak bu kapsama alınmamıştır. (12.09.2012 Tarih, 2010/7611 Esas, 2012/9345 Karar)

6352 sayılı Kanunun geçici 1. maddesinde ifadesini bulan ve başkaca yazır biçimleri arasından tercih edilen "düşünce ve kanaat açıklama yöntemleri" ibaresi bu ilkeler ve Kanunun genel gerekçesi çerçevesinde değerlendirilmiş, örgütlenme özgürlüğü bağlamında ele alınan toplantı ve gösteri yürüyüşü yapma özgürlüğünün kollektif niteliği, ifade özgürlüğü ile yakın ilişkisi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince değerlendirilme biçimi (29.06.2006 tarihli Öllinger-Avusturya, 26.07.2007 tarihli Barankevich-Rusya kararları gibi) nazara alınmıştır. Buna göre, hükümlünün 2911 sayılı Kanunun 28/1. maddesine uygun olduğu kabul edilen eyleminin "sair düşünce ve kanaat açıklama yöntemleri"nden olduğu kabul edilerek,

Kanun yararına bozma talebine dayanılarak düzenlenen tebliğnamedeki bozma isteği incelenen dosya kapsamına nazaran yerinde görüldüğünden, Mersin 3. Ağır Ceza Mahkemesinin 03.08.2012 tarih ve 2012/772 değişik iş sayılı kararının CMK'nın 309. maddesi uyarınca BOZULMASINA, müteakip işlemlerin mahallinde yapılmasına bozma nedenine göre hükmün infazının durdurulmasına, infaza başlanmış olması halinde başka suçtan hükümlü veya tutuklu değil ise hükümlünün derhal salıverilmesinin temini için Mersin ve Ceyhan Cumhuriyet Başsavcılıklarına ayrı ayrı yazı yazılmasına dosyanın gereği için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına TEVDİİNE, 21.12.2012 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

E. Ertuğrul
Başkan

A. Toker
Üye

C. Özer
Üye

F. Şentürk
Üye

A. Kavun
Üye

Kararına Uygundur. M. D.
Yazı İş. Md.